

I. ARHEOLOGIE

CERCETĂRI ARHEOLOGICE DE SUPRAFAȚĂ PE CURSUL INFERIOR AL DÎMBOVIȚEI

Eugen COMȘA

Pentru îmbogățirea cunoștințelor noastre cu privire la complexe arheologice din preajma Dîmboviței și pentru completarea hărții arheologice a zonei, am efectuat cercetări de suprafață în lungul terasei din stînga Dîmboviței, între satele Plătărești și Vasilași, jud. Călărași.

În cele ce urmează vom prezenta pe scurt, în ordine topografică, descoperirile făcute.

PLĂTĂREȘTI:

1. La sud de sat, la aproximativ 250 m de moara părăsită, pe marginea terasei râului, lîngă o vilcea, la suprafața solului se găsesc diferite fragmente ceramice, din vase lucrate la roată, din pastă fină, arsă la roșu, din epoca feudală tîrzie.

PODUL PITARULUI:

2. De-a lungul terasei și la poalele ei, în marginea de nord-vest a satului, s-au adunat numeroase fragmente ceramice din vase lucrate cu mîna. Cîteva cioburi sînt ornamentate cu vîrcli, iar unul are decorul executat prin excizie. Mai multe fragmente sînt de culoare închisă, din pastă fină, ornamentate cu grupuri de caneluri. Ținînd seama de caracteristicile fragmentelor ceramice adunate, complexul datează din faza Giulești a culturii Bolan. Remarcăm că în imediata apropiere a punctului amintit, în ruptura unui mal, se vedea o groapă secționată, din a cărei umplutură am scos diverse fragmente ceramice de același tip. Din datele prezentate rezultă că în marginea de nord-vest a satului Podul Pitarului a fost o așezare modestă, de terasă, din faza Giulești a culturii Boian.

3. La marginea de sud a satului, la circa 300 m de calea ferată la poalele terasei, s-a găsit un ciob din a doua epocă a fierului. Ciobul provenea din marginea lată, cu o muchie longitudinală, a făcut parte dintr-un castron specific geto-dacic din sec. II—I î.e.n.

4. La aproximativ 20 m spre nord-est de punctul precedent, la suprafața solului se afla un ciob, din pastă amestecată cu multă pleavă, neornamentat. Fragmentul datează din perioada timpurie a epocii neolitice sau la începutul perioadei mijlocii. Nu este exclus să provină dintr-un complex mai mare, acoperit de un strat de pămînt steril din punct de vedere arheologic.

5. În malul unei cariere de nisip, din dreptul marginii satului la circa 200 m spre nord-est de calea ferată, s-au observat, la o adâncime de 0,60 m, câteva case dintr-un schelet omenesc, din vechime. În pământul de umplutură al gropii mormântului se aflau multe bucățele de lut ars la roșu, dar nu s-a găsit nici un ciob. Din cauza durității solului nu am reușit să determin poziția scheletului, a cărui datare rămîne incertă.

6. La aproximativ 20 m spre nord-est de locul mormântului, la suprafața solului s-a găsit un fragment ceramic preistoric. Fragmentul fiind mic și neornamentat, o datare mai precisă a lui nu este posibilă.

CUCUETII MOARĂ:

7. La circa 750 m de marginea de nord-est a satului, pe coastă la sud-vest de o vîlcea, s-au adunat fragmente ceramice din epoca neolitică: unul modelat din pastă amestecată cu pleavă, iar celelalte sînt din pastă amestecată cu nisip și pietricele.

8. La aproximativ 200 m spre nord est de borna de hotar de pe marginea terasei, s-au găsit mai multe fragmente ceramice printre care și un fund de vas cu inel și cîteva cloburi de culoare cenușie, lucrate la roată, toate datînd din sec. III—IV e.n.

9. De la circa 70 m (spre nord-vest de bornă și pînă în dreptul ei) s-au descoperit diferite fragmente ceramice: unele sînt sigur din a doua epocă a fierului, altele par a fi mai vechi. Tot acolo s-a găsit și o lamă de silex. Complexul geto-dacic se continuă spre sud-vest. Pe acel loc a fost evident o așezare geto-dacică.

10. La aproximativ 50 m spre sud-vest de bornă, s-a găsit un ciob neornamentat, din pastă amestecată cu multă pleavă. Fragmentul datează din epoca neolitică și probabil provine dintr-un complex aparținînd culturii Dudești sau din primele două faze ale culturii Boian.

11. La aproximativ 200 m spre nord-vest de sat, pe marginea terasei, sînt numercase gropi din care se scoate lut. În malurile lor sînt secționare cîteva gropi conținînd în pământul de umplutură și diverse fragmente ceramice. Ținînd seama de caracteristicile cioburilor găsite, unele gropi pot fi datate în a doua epocă a fierului, iar altele în epoca feudală tîrzie.

12. În marginea de sud-vest a satului, la poalele coastei, s-a găsit un ciob dintr-un borcan din epoca feudală timpurie.

13. La circa 70 m spre sud-vest de podețul de pe șosea s-au descoperit fragmente ceramice din vase modelate din pastă amestecată cu mult nisip. Cioburile respective datează probabil din epoca bronzului.

CUCUETI-SUDIȚI:

14. Pe coastă, la circa 100 m spre sud-vest de șosea, s-a găsit un ciob atipic preistoric.

15. La aproximativ 50 m spre sud est de cotul teraselor, de la suprafață s-au adunat cîteva fragmente ceramice care, după aspect, datează probabil din a doua epocă a fierului.

16. La circa 50 m spre sud-vest de drumul de care, se urcă spre șosea, s-au descoperit diferite materiale arheologice care constituie dovada unei locuiri destul de intense din sec. III—IV e.n. Dintre fragmentele ceramice adunate amintim pe cele cîteva de culoare cenușie, din borcane lucrate din pastă grosolană specifică epocii. Un ciob este ornamentat cu o bandă de linii în val.

17. La sud-vest de punctul precedent, în preajma celei de a doua vîlcele, aproape de șosea, s-a găsit un ciob primitiv atipic și un fragment ceramic dintr-un borcan cu decorul alcătuit din benzi de linii în val, formînd „ochi”. Ciobul acesta datează din epoca feudală timpurie (sec. VIII).

18. În dreptul podeşului de pe şosea, în locul unde marginea terasei este foarte aproape de şosea, pe pantă sînt resturi de aşezare din sec. III—IV e.n. şi un complex destul de bogat din faza Giuleşti a culturii Boian. Aşezarea din sec. III—IV se continuă spre sud-vest pînă lîngă marginea satului Petrăchioaia.

19. Între locul mlăştinos de pe terasă şi pînă la circa 50 m spre nord-est de marginea satului sînt răspîndite resturi de locuire din epoca feudală timpurie (sec. IX—X). Dintre fragmentele ceramice adunate este de remarcat un fund de borcan cu marcă de olar.

LĂMOTEŞTI:

20. Lîngă gardul şcolii generale, din malurile unor gropi s-au scos la iveală mai multe fragmente ceramice, care datează, probabil, din a doua epocă a fierului.

21. La poalele malului, în dreptul fostei clădiri a Sfatului Popular, s-a găsit un clob din epoca feudală timpurie (din sec. X—XII).

22. La circa 60 m spre sud-est de punctul precedent, s-au adunat mai multe cioburi primitive atipice şi unul din secolele III—IV.

GĂLBINAŞI:

23. La circa 150 m spre sud-vest de şcoala generală, într-un mal sînt secţionate două gropi de bordel, de 0,40 m adîncime faţă de nivelul actual al solului. Din pămîntul de umplutură al unei gropi am scos la iveală mai multe cioburi din vase datînd din sec. III—IV. Complexul arheologic amintit se continuă de-a lungul marginii terasei, pe toată întinderea terenului şcolii. Pe panza de sud a aceluşi loc, s-au descoperit o serie de fragmente ceramice din epoca geto-dacică şi cîteva cioburi din epoca feudală timpurie.

24. La aproximativ 150 m spre sud-vest de marginea cartierului numit Moara Nouă, în mal şi la suprafaţa solului s-au descoperit cioburi din prima epocă a fierului şi numeroase fragmente ceramice din epoca feudală timpurie (sec. IX—X). Complexul feudal timpuriu continuă spre sud pe încă vreo 50 m lungime.

25. La circa 300 m spre sud-vest, de-a lungul marginii terasei s-au găsit mai multe cioburi primitive, atipice.

26. La nord-vest de valea din apropierea satului Vasilaţii Noi, de pe pantă s-au adunat cioburi feudale timpurii (din sec. IX—X).

VASILATŢI:

27. În dreptul marginii de sud-vest a satului, lîngă fîntînă au fost adunate mai multe cioburi din sec. III—IV e.n.

28. Într-un mal, în dreptul fîntînii, era secţionat un cuptor cu vatra avînd 0,70 m diametru şi bolta cuptorului înaltă de circa 0,25 m. În pămîntul de umplutură al cuptorului nu s-au găsit fragmente ceramice sau alte obiecte. Dată incertă.

Din datele expuse rezultă că în zona cercetată vieţuirea omenească a fost intensă, în decursul perioadelor îndepărtate ale istoriei vechi. Se observă însă, atît în ceea ce priveşte complexele arheologice din diferite epoci, cît şi satele actuale, că sînt concentrate pe malul stîng al Dîmboviţei, în timp ce pe terasa din dreapta râului locuirea a fost mult mai puţin intensă. Explicaţia faptului poate fi dată ţinîndu-se seama de condiţiile de ordin geografic. În regiunea la care ne referim, terasa din stînga râului Dîmboviţa este joasă şi cu pantă lină spre luncă, pe cînd terasa din partea dreaptă este, în majoritatea locurilor, înaltă şi cu mal abrupt. Prin urmare, neprielnică aşezărilor obişnuite. De-a lungul acestei terase înalte se află unele aşezări neolitice fortificate.

În zona studiată a fost cercetată cea mai mare parte din lungimea marginii teraselor. Au rămas totuși neverificate unele porțiuni din dreptul satelor, unde din cauza grădinilor și gardurilor, nu am putut pătrunde. De asemenea, nu au fost cercetate încă nici malurile văilor laterale ce se deschid spre lunca Dîmboviței.

În regiunea dintre Plătărești și Vasilași, complexele din epoca neolitică sînt relativ puține. Sînt de menționat cîteva puncte din perioada timpurie a epocii, reprezentată prin mai multe cioburi din vase modelate din pastă amestecată cu multă pleavă. Acestea ar putea aparține în parte culturii Dudești. Complexele de tip Bolan, descoperite pînă acum, sînt așezări simple, „deschise”, pe margini de terasă, caracteristice fazei Giulești.

Subliniem că pînă în prezent, în sectorul cercetat, nu am găsit nici o așezare aparținînd culturii Gumelnița. Din experiența acumulată în urma cercetărilor de suprafață pe care le-am efectuat în porțiunile mai nordice de sectorul studiat aici, rezultă că majoritatea așezărilor gumelnițene sînt situate de-a lungul teraselor înalte din dreapta Dîmboviței, la intervale de 4—5 km una de alta, pe locuri ușor de apărut.

Complexele din epoca bronzului sînt foarte puține și izolate, fiind reprezentate prin fragmente ceramice neornamentate și de aceea nu sîntem în măsură să precizăm culturile cărora ele aparțin.

Se cuvine subliniată intensitatea locuirii din vreme geto-dacilor (mai ales sec. II—I î.e.n.) și cea din sec. III—IV e.n., corespunzătoare culturii Sîntana-Cernlahov. Amintim că și așezările din epoca feudală timpurie sînt destul de multe. Majoritatea lor, în funcție de decorul borcanelor din care provin cioburile, datează din sec. IX—X.

Am socotit necesară prezentarea complexelor arheologice descoperite cu prilejul acelor cercetări de suprafață pentru a completa documentarea despre o zonă mai puțin studiată din partea centrală de sud a Munteniei.

RECHERCHES ARCHÉOLOGIQUES DE SURFACE ENTRE LES LOCALITÉS PLĂTĂREȘTI ET VASILĂȘI

— RÉSUMÉ —

Pendant les recherches archéologiques de surface effectuées (le long de la basse terrasse à gauche de la rivière de Dîmbovița) entre les villages Plătărești et Vasilăși (dép. de Călărași) ont été découverts 28 sites archéologiques, qui datent en commun de l'époque néolithique (phase Giulești de la culture Boian) jusqu'au bas époque féodale.

La basse terrasse gauche de Dîmbovița a été plus intensément habitée en comparaison avec la haute terrasse avec des rives abrupts à droite de la rivière.

CERCETĂRI ARHEOLOGICE DE SUPRAFAȚĂ PE CURSUL INFERIOR AL DÎMBOVIȚEI

(pag. 13)

Eugen COMȘA

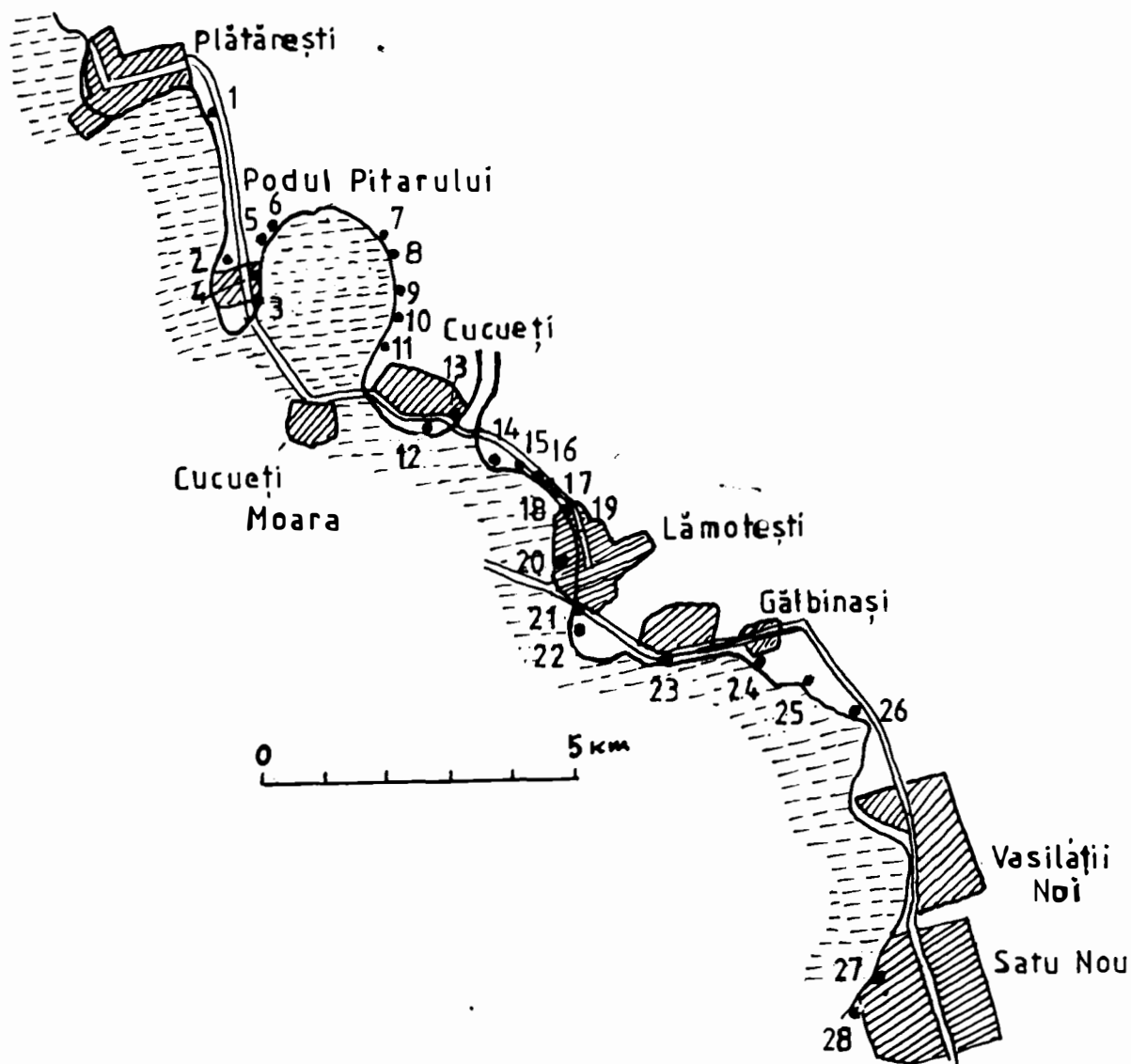

FIG. 1 DESCOPERIRILE ARHEOLOGICE DINTRE PLĂTĂREȘTI ȘI VASILĂȚI.
 FIG. 1 LES DÉCOUVERTS ARCHEOLOGIQUES ENTRE PLATAREȘTI ET VASILATI